

Област Ловеч

УТВЪРЖДАВАМ:
Областен управител на Област Ловеч
..... Ваня Събчева
..... 2012 г.

ПЛАН

за
защита при ядрена и радиационна авария
в Област Ловеч

2012 год.

<i>Съдържание</i>	<i>Стр.</i>
<i>1. Характеристика на бедствието и анализ на оценката на риска</i>	
<i>2. Мерки за предотвратяване и намаляване на риска</i>	<i>7</i>
<i>3. Мерки за защита на населението</i>	<i>9</i>
<i>4. Задължения на отговорните лица и органите на изпълнителната власт за изпълнение на мерките за защита</i>	<i>12</i>
<i>4.1 Задължения на областния управител</i>	<i>12</i>
<i>4.2 Задължения на Щаба за изпълнение на Плана за защита при бедствия</i>	<i>13</i>
<i>4.3 Задължения на ръководителите на областните структури на ЕСС</i>	<i>14</i>
<i>4.4 Задължения на кметовете на общини</i>	<i>17</i>
<i>4.5 Задължения на юридически и физически лица</i>	<i>17</i>
<i>5. Организиране на взаимодействието с Националния щаб и между съставните части на ЕСС</i>	<i>18</i>
<i>5.1 Организиране на взаимодействието с Националния щаб</i>	<i>18</i>
<i>5.2 Организиране на взаимодействието между съставните части на ЕСС</i>	<i>19</i>
<i>5.3 Дейност на ръководителя на място</i>	<i>20</i>
<i>5.4 Управление на формиранията</i>	<i>21</i>
<i>5.5 Доклад до МВР за хода на спасителните работи</i>	<i>22</i>
<i>5.6 Ред за предоставяне на външна помощ</i>	<i>22</i>
<i>5.7 Осигуряване на спасителните работи</i>	<i>23</i>
<i>6. Ред за ранно предупреждение и оповестяване</i>	<i>24</i>
<i>6.1 Оповестяване на органите на изпълнителната власт</i>	<i>24</i>
<i>6.2 Оповестяване на съставните части на ЕСС</i>	<i>25</i>
<i>6.3 Оповестяване на населението</i>	<i>26</i>
<i>7. Информация за екипите и средствата на ЕСС и ред за изпълнение на задачите</i>	<i>27</i>
<i>8. Необходим ресурс за изпълнение на дейностите по защитата</i>	<i>32</i>
<i>9. Време за готовност за реагиране на частите на ЕСС</i>	<i>33</i>
<i>Списък на приложенията</i>	<i>34</i>

1. Характеристика на бедствието и анализ на оценката на риска

Планът за действие при ядрена или радиационна авария в АЕЦ “Козлодуй” или при трансграничен пренос на радиоактивни вещества, аварии с радиоактивни източници или материали с последващо радиоактивно замърсяване на територията на област Ловеч е основание за предприемане на организационни, защитни, радиационно-хигиенни, и други мероприятия по защита на населението и икономиката на областта.

Планът е съобразен с Наредбата за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария, приета с ПМС № 313 от 22.11. 2011 г., с Процедурата за действие при нелегален трафик и незаконно преместване на ядрен материал и/или радиоактивни вещества и Процедурата за аварийно реагиране при разкриване на незаконен пренос на радиоактивни материали в зоните на граничните контролно-пропускателни пунктове на Република България.

При надпроектна авария в АЕЦ “Козлодуй”, съответстваща на седма степен по международната скала “INES” (**Приложение № 1**) разработена от “МААЕ” и разгерметизиране на някой от реакторите на територията на Област Ловеч ще се образува усложнена обстановка. Съгласно средногодишната метеорологична прогноза за района на АЕЦ “Козлодуй”, едно от вероятните направления (~40%) за разпространение на радиоактивния облак от техногенни радионуклиди е по оста “Козлодуй - Кнежа - Априлци”. В зависимост от количеството на изхвърлените в атмосферата радиоактивни продукти и от посоката и скоростта на средно високия вятър, територията на областта е възможно да се замърси с радиоактивен прах. Радиационното натоварване ще се обуславя от около 200 радиоактивни изотопа.

Според категоризацията на аварията, определена в НАРЕДБА за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария най-сложна обстановка би се създавала при **клас *Обща аварийна обстановка***, включваща реално или възможно изхвърляне на радиоактивни вещества и облъчване на персонала и населението, което налага предприемане на незабавни защитни мерки. При най-тежки условия:

- аварията е надпроектна, хипотетична;
- тя е само в един от реакторите на централата (тип ВВЕР, с мощност от 1000 MW);
- метеорологичната обстановка е възможно най-неблагоприятната: вятърът е северозападен (135°, сектор „G”), вертикалната устойчивост е тип „конверсия”, а скоростта на вятъра е от порядъка на 10-20 km/h;
- в атмосферата е изхвърлено около 10% от ядреното гориво,

може да се очаква, че радиационна обстановка (утаяване на РВ) в областта ще започне да се формира след около 5-7 часа от аварията и ще продължи до няколко денонощия, в зависимост от ефективността на предприетите мерки по

ограничаване на аварията в самата централа (в Чернобил това е продължило 10-12 денонощия, а във Фукушима дори и повече).

Отдалечеността на областта от района на АЕЦ „Козлодуй” е от 60 до 150 km, което означава, че тя ще се намира в зоната за „неотложни защитни мерки”. Зоните за аварийно планиране са показани в **Приложение № 2**.

При горните метеорологични условия е възможно над 1/3 от областта да се окаже в зоните на възможно заразяване. Това са основно общините Луковит, Угърчин, част от общините Троян и Ловеч.

Тези общини могат да попаднат в зона на РЗ, в която мощността на дозата на радиация по оста на следата на облака може да е в границите 5-30 $\mu\text{Sv/h}$ (при естествен радиационен фон от около 0,1 $\mu\text{Sv/h}$). Населението в тези зони, разположено на открито може да получи дози на облъчване до 40 mSv за една година, което няколко пъти превишава допустимите стойности съгласно „Основните норми на радиационна защита ОНРЗ-2004”. Реално получените дози е възможно бъдат многократно по-малки с отчитане на коефициента на отслабване на радиацията от сградите, автомобилната техника и пр. Този коефициент варира от 10 до 200 и повече в зависимост от характера на конструкцията. Общо за населението дозите на облъчване могат да се окажат от порядъка на 10 mSv, което превишава около два пъти пределно допустимата доза.

Това са дози, които биха се получили от населението, ако не се вземат съответните защитни мерки от областните и общински ръководства и от ръководителите на отделни институции, учреждения и фирми. Трябва да се отчете също така и факта, че населението в общините Луковит и Угърчин ще бъде подложено на два пъти по-голямо дозово натоварване, предвид на отдалечеността от Козлодуй.

В зоната на РЗ ще попаднат населени места, обработваеми площи със земеделски култури, горски площи и пътища. В тях ще има и места с видимо завишена концентрация на населението, като училища и детски заведения, предприятия, болнични заведения, социални домове и т.н.. Общото количество на хора, подложени на допълнително дозово натоварване ще бъде около 100 000 души (1/3 от населението), които се разпределят по общини както следва: Луковит 19 000, от тях около 10 000 на възраст до 45, Угърчин 6 000, от тях до 45 год. около 3 000 души, Троян 30 000, от тях до 45 год. около 20 000 души, Ловеч 45 000, от тях до 45 год. около 30 000 души.

В планинските част степените на заразяване ще са непропорционално разпределени: ще има отделни места с по-малки мощности на дозата и съответно такива със значително по-големи стойности.

Общата площ на РЗ може да достигне до 2000 km^2 , от които 1/3 обработваеми. В Община Луковит те могат да са до 400 km^2 , в Община Угърчин до 350 km^2 , Троян - до 450 km^2 и Ловеч до 800 km^2 .

Заразени с опасни мощности на дозата могат да се окажат до 450 km от републиканските пътища в областта, от които до 60 km от I клас (в участъка ПВ

”Коритна”- сев. крайнини на Луковит и ПВ”Коритна”- Малиново) , II клас – до 80 km (основно по маршрута Плевен-Троян) и 3 клас - до 300 km.

Откритите площи в населените места на гореспоменатите общини ще са със значително завишени стойности на РЗ и ще се нуждаят от дезактивация. Личният състав, участващ в тези мероприятия ще получи дози, значително надвишаващи тези на населението, като могат да достигнат до 5 mSv за сравнително кратък период (от едно до няколко денонощия).

Значителна част от животните, които в зависимост от сезона са на паша ще се намират на открито и върху тревните площи ще започнат да се утаяват радиоактивни вещества като йод, стронций, цезий и пр., което ще окаже влияние върху млечните и месни продукти.

Характерът на заразяването ще варира от кратко живущи изотопи като йод¹³¹, телур¹³², молибден⁹⁹ и др. до изотопи с голям период на разпадане: стронций⁹⁰, цезий¹³⁷, плутоний и пр.. Обикновено в такива ситуации, по примера на аварията в Чернобил дозовото натоварване на хората ще се определя от количествата на радиоактивен йод, цезий, стронций, телур и други елементи от средата на таблицата на Менделеев, които се образуват в хода на ядрената реакция при производството на електроенергия.

Тези продукти, както и „горещи частици”, образувани при изхвърлянето на част от нереагиралото още ядрено гориво ще са основната причина за вътрешно облъчване, т.е. попадане на радиоактивните изотопи на тези елементи в организма на човека чрез храна, вода, вдишван въздух и пр. При неспазване на предупредителните санитарно-хигиенни мерки това облъчване може да се окаже от първостепенно значение за дозовото натоварване и може да доведе до късни патологични ефекти у хората.

Фактичката радиационна обстановка ще бъде „очертана“ след извършване на съответните измервания от съществуващите постове за радиационно наблюдение, допълнително развърнатите такива след въвеждането в действие на Областния план за защита и подвижните разузнавателни дозори.

При трансграничен пренос на радиоактивни вещества от евентуални аварии извън територията на България е възможно създаването на радиационна обстановка, но характерът и степента на заразяване няма да надминават по сложност обстановката при авария в АЕЦ „Козлодуй”. Това означава, че системата за защита няма да бъде натоварена допълнително и мерките, заложи в плана са достатъчни за защита на населението. В съответствие със създадената обстановка ще се определя и обемът и строгостта на прилаганите мерки.

Други потенциални опасности са нелегален трафик и незаконно преместване на ядрен материал и/или радиоактивни вещества, които от своя страна биха били предпоставка за локални поражения при евентуално изтичане на радиация, вследствие на неправомерно действие на определени лица. Редът

за действие на спасителните екипи и институциите е определен в специална процедура, съгласувана с всички участници в този процес. (Приложение № 3)

ИЗВОДИ:

1. В резултат от аварията в АЕЦ „Козлодуй” и последвалото изхвърляне на радиоактивни вещества, с решение на МС ще се наложи вероятно да се въведе в действия **Външния аварийен план**. В съответствие със задълженията на областта към него трябва да се осигурят необходимите дозори от ОУПБЗН за осигуряване на дейността на ОКПП. В община **Ябланица** (Летница и Ловеч са резервен приемащ на IV сектор) да започне подготовка по приемане на евакуирани граждани от заразените територии на областите Плевен и Враца съгласно техните планове.

2. При максимално неблагоприятни за областта параметри на движение на облака с радионуклиди той ще достигне границите на областта в сравнително кратки срокове, което ще налага да се проведат мероприятия за защита на населението и икономиката. Радиационната обстановка ще бъде достатъчно сложна и трайна и ще обхване почти една трета от площта ѝ. Продължителността на РЗ ще намалява с времето, но то ще продължава да оказва влияние върху функционирането на стопанските и обществени системи.

3. Дозите на облъчване, които ще получи населението, попаднало в тази зона ще са над допустимите и ще се наложи да се вземат допълнителни мерки за осигуряване на неговата защита за намаляване на риска от вредното влияние на йонизиращите лъчения. Няма да се наложи евакуация на населението.

4. Необходимо е незабавно да се пристъпи към изясняване на фактическата радиационна обстановка в областта, като се очертаят създадените зони на РЗ с мощност на дозата над $0,5 \mu\text{Sv/h}$. Границите на тези зони да се обозначат и се осигури контрол за влизащите и излизащите от там хора, животни и транспортни средства.

5. Въздушната среда ще бъде наситена със значително количество радионуклиди, най-вече с радиоактивните изотопите на йода, стронция и цезия, както и с аерозоли от ядреното гориво и продуктите на неговия разпад, които ще са реална заплаха за вътрешно облъчване на населението.

6. Всичко това ще наложи да се въведе в действие Планът за защита при бедствия при радиационна авария и да се изпълняват залегналите в него защитните мероприятия. В населените места и обектите от националното стопанство те ще се провеждат със собствени сили и средства, по указания и под ръководството на Областния и общинските щабове и управленските структури.

2. Мерки за предотвратяване и намаляване на риска

За предотвратяване и намаляване на последствията от радиоактивно заразяване на обширни територии от областта се предприемат комплекс от организационни и технически мерки. Организирането и осъществяването на тези мерки е продължителен процес и изисква заделянето на определен ресурс, натоварването на определени звена и използване на техническите възможности на изградените вече системи. В Областния план за защита при радиационна авария тези мерки се свеждат до следното:

2.1. Поддържане на постоянна и надеждна връзка на необходимите нива и осъществяване на пълен информационен обмен за своевременно оповестяване на населението, силите и средствата за възникнала надпроектна авария в АЕЦ “Козлодуй”

Информацията за авария в АЕЦ „Козлодуй“ или за открит трансграничен пренос на радиоактивни вещества се осъществява по линията Национален оперативен център (НОЦ)-Оперативен център (ОЦ) на ОУПБЗН. Получената информация в ОЦ се предоставя незабавно на областния управител и се изпраща до кметовете на общини по линията на дежурните по ОбщСС. Оповестяването на областните и общински щабове и административните органи за управление се извършва по системата DAKS, след разрешение от областния управител. Схемата за оповестяване на Областния щаб е дадена в **Приложение № 4.**

Населението се оповестява чрез средствата за масова информация или с използването на СРПО. Решението за оповестяване се взема или на централно ниво или от областния управител.

Координацията на спасителните дейности между органите на изпълнителната власт и компетентните части на ЕСС се извършва от ОЦ на основата на стандартни процедури.

2.2. Създаване и поддържане на сили и средства за своевременно организиране и осъществяване на необходимите мероприятия за бързо привеждане в готовност за заемане на защитните съоръжения и за херметизиране на жилища и други помещения

За първоначално реагиране в основните структурите на Единната спасителна система в областта се поддържат готови екипи, оборудвани с необходимите технически средства. Спасителните екипи на ОУПБЗН са оборудвани с необходимата дозиметрична апаратура. Специалистите по РЗ в екипите преминават ежегодно обучение в Центъра за подготовка в Монтана. Осигурени са с индивидуални дозиметри и им се провеждат периодично медицински прегледи. Екипите имат готовност да извършват дезактивация на определени участъци (повърхности), да вземат проби от продоволствие, фуражи, вода и др. и да ги предоставят за по нататъшно изследване.

Към Областния щаб е създадена със заповед на областния управител експертна група за оценка на обстановката и подпомагане на Щаба при вземане на решения и определяне на обема от защитни мероприятия. Групата се ръководи от инспектор по защита на населението в ОУПБЗН и включва ръководителите на местните структури на Агенцията по стандартизация, занимаващи се с контрол на дозиметрична апаратура и еталонните радиоактивни източници. Съставът на експертната група е показан в **Приложение № 5**

В областта са изградени необходимите противорадиационни укрития за населението. Количеството на останалите колективни средства, (скривалища, убежища и пр.) е недостатъчно съобразно количеството на населението. Изводите от оценката на риска обаче изключват предприемането на защитни действия като укриване и евакуация. Осигуреността с КСЗ е дадена в **Приложение № 6**.

Херметизацията на обществените сгради е залегнало в плановете за защита на сградите за масово пребиваване на хора, а за непосредственото ѝ изпълнение (най-вече в училищата) се провеждат и практически занятия.

2.3. Осигуряване на необходимите индивидуални средства за защита и създаване на организация за своевременното им раздаване и използване

Осигуряването с индивидуални средства за защита е регламентирано в Наредба за реда за създаване, съхраняване поддържане и използване на ИСЗ. Задълженията по изпълнението на Наредбата са възложени на кметовете на общини, на ръководителите на структури и фирми за работещите в тях. Наличните в общините към момента запаси от респиратори осигуряват първоначално покриване на необходимостта от тях. Оценката на обстановката не налага задължително използването им, но за работещите при специфични условия (опасност от разпрашаване, при дейности, свързани с контакт с РВ и др.) те са задължителни. Осигуреността с ИСЗ е дадена в **Приложение № 7**.

Съществена част от превенцията е осигуряване на населението с препарати за йодна профилактика. Осигуряването на таблетките от калиев йодид се осъществява от МВР, което ги предоставя в разпореждане на общините. В общините са направени разчети за раздаването им на населението съобразно възрастовите групи, а самото приемане се извършва по указание на органите на МЗ.

2.4. Обучение на органите за управление, населението, работниците и служителите за поведение, действие и живот в условия на радиоактивно замърсяване

Обучението на органите на управление и изпълнителната власт се извършва в съответствие с чл. 14 от Закона за защита при бедствия. Първоначалното обучение се извършва в Учебния център на ГДПБЗН-МВР в Монтана. Последващото обучение се осъществява под формата на щабни

тренировки и участие в учения с ЕСС. Обучението по тези форми се извършва поне веднъж годишно.

Обучението на работещите и служителите е заложено в планове за защита на фирмите, в които те работят. Това се явява част от задълженията на ръководителите на тези фирми. Контролът се осъществява от ОУПБЗН.

Подрастващите се обучават в училищата по специални програми, утвърдени от МОМН. Като практически дейности, мерките по защитата са залегнали в планове за защита и се отработват в съответствие с учебния план.

Обучението на населението се осъществява от кметовете на общини, като обучение по желание. Залага се на средствата за масова информация, на общи инициативи между общините и екипите на ЕСС, разпространяват се образователни брошури и изложби и пр.

2.5. Поддържане на система за радиационен контрол на гама фона и развързване на допълнителни постове за следене на нивото на радиация и осъществяване на контрол на хранителни продукти, вода и фуражи

В областта е изградена система за радиационно наблюдение, като постоянно са развърнати и извършват измерване на нивото на гама-фона 11 поста. Измерванията се извършват три пъти в денонощието, а обобщената информация се изпраща в НОЦ. Системата работи по утвърдени от ГДПБЗН правила. Месторазположението на постове за РНО е дадено в **Приложение 8**.

Проблем на системата е оборудването на постове за РНО с измерителна апаратура. Използваните в нея прибори РР-51 са морално остарели, не са одобрен тип и не подлежат на градуировка. Необходимо е по общини да се закупят образци, позволяващи бързо, непрекъснато и с подобаваща точност да измерват нивото на радиация. Оборудването трябва да се извърши на централно ниво като се осъществи обща обществена поръчка. Възможно е при това да се използват европейски програми.

Контролът за заразеността на храни, вода фуражи и продоволствие се осъществява от Областна дирекция по безопасност на храните, ВиК-дружествата и РЗИ (чл. 21, ал. 13, т. 1 от Наредбата за аварийно планиране и чл. 36 от Инструкция № Из-2401 /16.09.2011 на МВР за ХБРЗ ДВ 76, 30.09.2011 г.) посредством вземането на проби от тези продукти, а анализът на пробите се извършва в радиометричната лаборатория в гр. Враца, която е регионално звено на Министерството на околната среда и водите.

3. Мерки за защита на населението

При ядрена или радиационна авария, трансграничен пренос на радиоактивни вещества или авария с друг източник на йонизиращо лъчение, след получаване информацията за степента (категорията) на аварията, по критериите за външно въздействие в Област Ловеч се извършват следните дейности за намаляване на риска:

3.1. Мерки за предотвратяване и ограничаване на последствията от радиоактивно замърсяване

Тези мерки се свеждат до следното:

- развърщане на система за радиационно наблюдение и оповестяване;
- оборудване на радиометрични лаборатории със съвременна апаратура **(Приложение № 10)**;
- оборудване на скривалища и противорадиационни укрития;
- осигуряване на ИСЗ за населението, работниците и служителите;
- изготвяне на разчети за йодна профилактика на населението и даване на указания за тяхното ползване **(Приложения 9 и 11)**;
- разработване и раздаване на населението листовки с начините на поведение и действие в условия на повишена радиация **(Приложение № 12)**;
- обучение на населението, работниците и служителите за действие при повишена радиация;
- изготвяне на разчети за необходимите материали за херметизация.

3.2. Мерки за защита на живота и здравето на хората и на околната среда

- оповестяване на населението от областта и даване на указания относно провеждане на защитни мероприятия;
- организиране на системно измерване на радиационния фон от постове за следене на радиацията;
- привеждане в готовност на радиометричните лаборатории и изготвяне анализ на проби;
- привеждане в готовност на резервните екипи за дозиметричен контрол в допълнително определените пунктове **(Приложение 13)**;
- създаване на постоянни връзки с лабораторията по стандартизация и метеорология гр. Ловеч;
- организиране вземането на проби от води, почви, храни и фуражи и контрол за съдържание на радионуклиди;
- осигуряване на препарати за йодна профилактика /с предимство за детските градини и училищата;
- осигуряване на материали за херметизация на складове, ферми, водоизточници, болнични и детски заведения, учреждения и др.;
- отдаване на разпореждане за прекратяване на пасбищното хранене на животните;
- подготовка и приспособяване на избени помещения като ПРУ;
- ограничаване пребиваването на открито;
- повишаване на личната и обществена хигиена **(Приложение № 14)**;
- осигуряване защита на кожата, лицето и дихателните органи при действия на открито **(Приложение №15)**;

- спазване на правила за приготвяне на храна и ползване на питейна вода;
- ограничаване ползването на листникови зеленчуци при храненето;
- ползването на раздадени йодни препарати за профилактика да става по изрични указания на медицинските органи (**Приложение № 11**);
- ограничаване движението на личните превозни средства;
- херметизация на местните водоизточници;
- преустановяване на къпането и миенето в открити водоеми и плувни басейни;
- прекратяване поливането на насажденията от открити водоизточници;
- производствените помещения на предприятията от хранително-вкусовата промишленост да се херметизират и се въведе непрекъснат радиационен контрол на постъпващите суровини и готовата продукция;
- по-често измиване или оросяване с вода на улиците и тротоарите;
- спиране продажбата на хранителни продукти и зеленчуци на открити места и не преминали радиационен контрол.

3.3. Организиране на наблюдение за степента на замърсеност на ферми, хранителни продукти от животински и растителен произход, околната среда

Дейността по контрола на заразеността на продоволствието се осъществява от Областната дирекция по безопасност на храните по правила, залегнали в инструкциите на БАБХ. Задачата се възлага от директора на дирекцията до регионалните структури и инспекторите на дирекцията.

Контролът за степента на заразеност на околната среда се осъществява от ОУПБЗН и представителите на РИОСВ-Плевен.

3.4. Установява се режим на отглеждане и хранене на животните в условия на радиоактивно замърсяване, което включва:

- въвежда се оборно отглеждане на животните;
- изхранването става с концентриран и груб фураж;
- водопоят се извършва само от закрити водоизточници;
- херметизират се оборите;
- вътрешностопанските пътища се навлажняват ежедневно;
- концентрираните фуражи се транспортират в покрити транспортни средства и се съхраняват в закрити складове или силози;
- сеното и сламата се съхраняват в сеновали, а където няма такива, се съхраняват на купи, покрити с полиетилен;
- осигурява се провеждането на сортировъчно-оздравителни ветеринарни дейности на поразените животни;
- организира се радиационен контрол на готовата продукция;

- организира се преработката на замърсеното месо и мляко и растителни продукти в трайни продукти.

3.5. Оценка на характера на пораженията на:

- населението – осъществява се от ОУПБЗН и РЗИ, със съдействието на местните органи за управление, структурите на учрежденията и фирмите;
- елементите на околната среда – вода, въздух, почви;
- прехраната на населението – контролът е вменен на ОДБХ и РЗИ;
- прехраната на домашните животни – дават се указания от ОДБХ до кметовете на общини и населени места, които задължително се довеждат до знанието на местните жители и ръководителите на фирми, занимаващи се с този вид дейност;
- работата и функционирането на обектите от националното стопанство в областта.

3.6. Оценка на мащабите на последствията:

- определяне на радионуклидният спектър на утаените радиоактивни продукти;
- измерват се нивото на радиационен фон, еквивалентна доза и се определя дозово натоварване на населението (**Приложение № 16**);
- определяне на степента на радиоактивно замърсяване на елементите на околната среда (вода, въздух, почви), на хранителните продукти и фуражите за животни.

Прави се извод за продължителността на заразяването и ефективността на проведените защитни мероприятия.

4. Задължения на отговорните лица и органите на изпълнителната власт за изпълнение на мерките за защита

4.1. Задължения на областния управител

Областният управител организира и ръководи цялата дейност по защитата на областта при радиационна авария или радиоактивно замърсяване.

За изпълнението на мероприятията заложи в Плана за защита при бедствия със своя заповед той създава Щаб. Списъкът на Щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия е даден в **Приложение № 17**.

Опирайки се на оценката на обстановката и предложенията на членовете на Щаба Областният управител отдава разпореждане за изпълнение на заложените в Плана мероприятия до:

- ръководителите на структури на ЕСС;
- ръководителите на местните органи на държавната власт;
- ръководните лица в Областна администрация;
- кметовете на общини.

Определя обема на информацията, която под формата на указания да бъде сведена до населението и стопанските субекти и която е насочена към

мерките, които трябва да се предприемат незабавно за осигуряване на защитата. Информацията се предоставя от служителя за връзка с обществеността до средствата за масова информация.

Поддържа непрекъснато връзка с Националния щаб за защита при бедствия и предоставя и получава актуална информация за обстановката.

Координира действията на органите на ЕСС в областта за изпълнение на поставените задачи по оказване на помощ на населението, ограничаване и намаляване на въздействието, провеждането на СНАВР и ликвидиране на последствията от него.

Нарежда включване на допълнителни сили и средства към екипите на ЕСС, в съответствие с планираните екипи на субектите от националното стопанство.

При значително надвишаване на обема на защитните мероприятия от планираните прави искане до министъра на вътрешните работи за включване на допълнителни екипи от други области или от структурите на централно подчинение.

Изпълнява задълженията на областта към Външния аварийен план при авария в АЕЦ „Козлодуй“ и изпраща предвидените екипи за изпълнение на задачи в зоната за неотложни защитни мерки. Нарежда подготовка на община Ябланица за приемане на евакуирани.

При необходимост изисква деблокиране на части от държавния резерв за посрещане на допълнителните нужди на населението или за осигуряване на защитните мероприятия и такива, включени в провеждане на СНАВР и ликвидиране на последствията.

4.2. Задължения на Щаба за изпълнение на Плана за защита при бедствия

Общото ръководство на защитата при бедствия се осъществява от областния управител. В тази си дейност той се подпомага от Областният щаб за изпълнение на областния план за защита при бедствия и за взаимодействие с Националния щаб, съгласно чл. 64 от Закона за защита при бедствия. Щабът се привежда в готовност по определен план (**Приложение № 18**). Работното място на Щаба е зала 101 на Областна администрация, а логистично дейността му се осигурява от ОУПБЗН.

На Щаба се възлага:

- подготовка на предложения за мероприятията за незабавно провеждане;
- подпомага, заедно с експертната група областния управител при оценка на обстановката;
- свеждане на задачите до подчинените структури, до екипите на ЕСС и привлечените допълнително сили и средства;
- осъществяване на контрол за изпълнение на поставените задачи;

- съдействие за материално осигуряване на изпълнението на мероприятията;
- подготовка на искане до Националния щаб;
- подпомага областния управител при управление на мероприятията по защитата;
- организиране на постоянно дежурство в пункта за управление;
- други задачи, поставени от областния управител, способстващи за изпълнение на мероприятията по защитата.

Редът за работа на Щаба при вземане на решение е даден в **Приложение № 19**.

4.3. Задължения на ръководителите на областни структури на ЕСС

Основните задачи и отговорности на звената, службите и др. съставни части на Единната спасителна система при бедствия са разпоредени в чл.19 от Закона за защита при бедствия. При радиационна авария задълженията на отделните ръководители на структурите на ЕСС в областта по изпълнението на тези задачи:

Началникът на ОУПБЗН:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- организира приемането и предоставянето на предупреждения до кметове, териториални структури и дружества, с цел повишаване готовността за реагиране и предприемане на необходимите предпазни мерки;
- организира оповестяването на органите на изпълнителната власт и силите за реагиране на Единната спасителна система;
- съвместно с кметовете информира населението за радиационната обстановка и за защитните мерки за опазване на здравето и околната среда;
- изпълнява прилагането на неотложните мерки за намаляване на въздействието, като измерване на нивото на радиация, използването на индивидуалните средства за защита, извършване на радиационно разузнаване по отделни важни участъци от пътищата в областта, оборудва с дозиметрична апаратура и осигурява специалисти за измерване на радиацията на КПП, организира вземането и предаването на проби за анализ в радиометричните лаборатории;
- изпраща планираните сили за участие в обслужването на ОКПП, съгласно Външния аварийен план на АЕЦ „Козлодуй”;
- осигурява сили и средства за участие в спасителни акции и оказване на помощ на пострадали;
- определя организацията за извършване на деконтаминация на пътища с твърда настилка и на открити участъци от населените места, където е възможно по-голямо присъствие на хора.

В случаите на намеса при незаконно преместване на радиоактивен източник началникът на ОУПБЗН ръководи екипите по локализиране на източника и определяне на неговата активност, определя съответните зони на достъп и съвместно с представителите на АЯР, ОД на МВР и РЗИ изпълняват в пълен обем мерките, заложи в процедурата, показана в **Приложение № 3**.

Мероприятията по защитата от РЗ и последователността на тяхното провеждане от ОУПБЗН са разпоредени в Инструкция Из-2401/16.09.2011 г., реда за осъществяване на НАВР се извършва съгласно Инструкция Из-33/11.01.2012 г.

Във всички случаи на провеждането на дейностите по защита, на спасителните работи и по ликвидиране на последствията началникът на ОУПБЗН е ръководител на място и непосредствено управлява включените сили и средства.

Директорът на ОД на МВР:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- осигурява служителите с индивидуални средства за защита;
- осигурява нормален обществен ред в населените места;
- осигурява работата на новоизградените КПП за контрол на влизащите в областта транспортни средства;
- подпомага кметовете на общини при настаняване на евакуираните от пострадалите общини в областите Плевен и Враца;
- разпорежда отцепване на определен район или райони и развърщане на постове за охрана;
- определя маршрути за движение или обходни такива при необходимост;
- осигурява безпрепятствено придвижване и достъп до засегнатите райони /район/ на участващите в спасителните операции, както и свободни трасета до болнични заведения;
- установяване самоличността на пострадалите;
- набеязва мерки за недопускане на извършване на престъпления, опити за мародерство, разпространение на слухове, масови безредици и други нарушения на обществения ред в засегнатите райони;
- осигурява сили и средства за провеждане на спасителни дейности, доставяне на жизненоважни медикаменти и продукти в труднодостъпни райони;
- осигурява охрана на стратегически, рискови или от определена степен на важност обекти или застрашени такива в областта.

Директорът на ЦСМП:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;

- осигурява екипи за оказване на помощ на пострадали;
- осигурява служителите си с ИСЗ;

Директорът на РЗИ:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- осигурява служителите си с ИСЗ;
- организира контрол по състоянието на водата /чрез РЗИ Враца/;
- въвежда в действие санитарно-хигиенните мероприятия за намаляване достъпа на радиоактивни продукти в хората;
- контролира раздаването и приемането от населението на препарати за йодна профилактика;
- осигурява взаимодействие с МЗ;

Директорът на ОДБХ:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- извършва предупреждение до ръководителите на фирми, отглеждани животни и преработващи хранителни продукти за мерките, които трябва да се предприемат за намаляване на въздействието на РЗ;
- осигурява служителите си с ИСЗ;
- организира вземането на проби от сено, фуражи и готова продукция за лабораторен анализ;
- осигурява взаимодействие с лаборатории в структурата на МЗХ;

Директорът на ОПУ:

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- подпомага оборудването на КПП;
- осъществява контрол за проходимостта на пътната мрежа;

Директорът на ОС на БЧК:

- разпорежда оповестяването и привеждане в готовност на спасителните екипи;
- осигурява чрез екипите от доброволци оказване на първа помощ на пострадали, доставя предмети от първа необходимост на засегнатите в района и развърщане на подкрепителни пунктове;
- осигурява ги с ИСЗ.

Началникът на военното формирование (мероприятията се провеждат по искане на областния управител и след съгласуване с началникът на отбраната на БА):

- участва в работата на Щаба на областта и подпомага областния управител при оценка на обстановката и вземане на решение;
- оборудва разузнавателни дозори за подпомагане на ОУПБЗН по изясняване на фактичестката радиационна обстановка;
- участва с екипи за дезактивация на пътища.

4.4. Задължения на кметовете на общини

Задълженията на кметовете на общини и дейността им по ръководството на мероприятията по защитата и са разписани детайлно в общинските планове. В хода на провеждането на спасителни работи в рамките на областта и при въведен в действие областен план от кметовете на общини се иска:

- поддържане на постоянна връзка с Щаба в областта за готовността или за хода на провежданите спасителни работи;
- организиране на взаимодействието със силите и средствата от областните структури, изпратени за провеждане на СНАВР на територията на общината и осъществяване на ръководство на техните действия;
- по искане на ръководителя на място да предоставят необходимите допълнителни сили и средства за справяне с бедствието;
- при получаване на предупреждения за бедствие да предприемат препоръчителните и други допълнителни мерки за превенция и защита и да докладва в Областния щаб;
- да назначат комисия за определяне на щетите от бедствието и предприеме необходимите стъпки за получаване на възстановителна помощ;
- да организират разпределението на помощите и даренията получени от физически и юридически лица, обществени и държавни организация в т.ч.и международна помощ;
- да осигурят ритмичното снабдяване на населението с хляб, вода, хранителни продукти и медицинска помощ;
- при обявяване на бедствено положение да спазват процедурата, описана в глава пета от Закона за защита при бедствия.

4.5. Задължения на юридическите и физическите лица

Задълженията на физическите и юридическите лица са разпоредени в раздел II на глава четвърта от Закона за защита при бедствия. Те могат да бъдат обобщени така:

- да подготвят функционални планове (аварийни или за защита при бедствия), да ги поддържат в актуално състояние и да са усвоени от длъжностните лица в него;
- да поддържат готови екипи за реагиране, като ги използват незабавно при възникване на бедствия;

- да преподчиняват тези екипи на ръководителя на място и да действат заедно с екипите на ЕСС по единен замисъл при ликвидиране на последствията;
- да предоставят необходимата информация на ръководителя на място за рисковите вещества, съхраняване в обектите и за способите за защита от тях в хода на спасителните работи;
- при необходимост да предоставят при поискване от ръководителя на място допълнително екипи и техника за спасителни работи, от включените в планове за защита, като при това помощта да се представя чрез оперативните центрове на ОУПБЗН;
- да организират защитата на намиращите се на тяхна територия граждани;

Техниката на фирмите и едноличните търговци от Област Ловеч, която е планирано да участва в провеждането на СНАВР е дадена в **Приложение № 20**.

5. Организиране на взаимодействието с Националния щаб и между съставните части на ЕСС

Единната спасителна система включва в себе си службите и структурите на министерствата и ведомствата, общините, търговските дружества и едноличните търговци, които в условията на бедствие са обединени с една цел: да оказват съдействие на субектите от националното стопанство и населението да се предпазят от бедствието или да намалят до минимум резултатите от въздействието му върху тях. С последващото ликвидиране на последствията следва да се създадат условия за нормално функциониране на социално-икономическите системи.

Тези структури запазват институционалната или организационната си принадлежност и определените им функции или предмет на дейност при подготовката за реагиране при бедствия, при възникване на бедствия и при необходимост за провеждане едновременно на спасителни и неотложни аварийно – възстановителни работи.

Спасителните и неотложни аварийно-спасителни работи се извършват поетапно от дежурните сили на Единната спасителна система. Пълнотата на обема на мероприятията се координира от Щаба за изпълнението на плана за защитата.

5.1. Организиране на взаимодействие с Националния щаб

Дейностите по защитата от ядрена и радиационна авария и ликвидирането на последствията от нея се осъществява под общото методическо ръководство на Националния щаб. Националният щаб за защита организира и координира дейността на областния управител и кметовете на общини. Той осъществява и контрола върху изпълнението на разпоредените мерки чрез министрите и техните представители в местните структури.

Взаимодействието с националния щаб се организира от Областния щаб по време, място и изпълнявани задачи, като се осъществява непрекъснато управление на привлечените сили и средства.

Взаимодействието означава непрекъснато да се обменя информация за:

- мащабите на бедствието;
- хода на спасителните работи;
- привлечените сили и средства;
- материалното осигуряване на изпълнението на мероприятията по СНАВР;
- понесените загуби;
- допълнително възникналите заплахи за населението и националното стопанство;

Управлението на СНАВР се осъществява от ръководителя на място и от Щабове (национален, областен общински), като се запазва йерархичността на поставянето на задачите и докладване за техния ход.

В този смисъл по линията „ОЦ – НОЦ” се поддържа непрекъснатата връзка по всички възможни канали (телефони, радио средства, информационна система) и се изпраща периодично информация за дейността на екипите, за извършения обем от работа, за количеството на спасените и пострадалите, за изразходените ресурси и за необходимостта от външно подпомагане на дейностите по защитата на областно ниво.

Подробна информация се дава за екипите, придадени от старшата инстанция.

5.2. Организиране на взаимодействието между съставните части на ЕСС

Организирането на взаимодействието между основните и допълнителни звена на ЕСС се осъществява от Областния щаб, съобразно поставените задачи от областния управител. Координацията на действията се осъществява непосредствено от заместник-областния управител или от упълномощен от областния управител член на Щаба. При отсъствие на тези лица дежурният по щаб изпълнява техните задължения.

Разпореждане за създаване на групировка за действие в определен район на поражение се отдава от областния управител. Набелязаните сили и средства се осигуряват от техните ръководители. Информацията до тях се подава от оперативния център на ОУПБЗН. ОЦ е основен координиращ орган на Единната спасителна система, който приема информацията за бедствието и за силите и средствата, които трябва да бъдат включени. Координацията се осъществява на основата на стандартни процедури, разработени от МВР и съгласувани с останалите части на ЕСС.

На мястото на намеса взаимодействието се осъществява от временно създаден щаб, под общото ръководство на ръководителя на място. Като членове на този щаб се привличат представители на участващите в

ликвидирането на последствията (провеждането на СНАВР) екипи от структурите или общините.

Задачите на различните екипи се поставят от ръководителя на място, но се съгласуват предварително с техния представител, които най-добре познава техническите възможности на използваните средства и подготовката на екипите.

Мястото на действие, обемът от работа и времето за действие се определят от ръководителя на място. Осигуряването на екипите с необходимите материални средства се осъществява с посредничеството на представителите на структурите, общините и фирмите.

5.3. Дейност на ръководителя на място

Ръководството на спасителните и неотложните аварийно-възстановителни работи в района на бедствието се осъществява от ръководителя на място, определяно още и като място на намеса. Основната задача на ръководителя на място е да определи мащабите на бедствието и обема на възстановителните работи, да постави задачи на екипите и да осъществява ръководство на дейността им и да осъществява координацията на действията на привлечените от различните структури групировки.

Ръководителят на място е непосредствено подчинен на областния управител и се отчита пред него за хода на възстановителните работи.

Съгласно чл. 31, ал. 2 ръководител на място при радиационно зарязване след авария в АЕЦ или трансграничен пренос на РВ е началникът на областното управление ПБЗН. Ако засегнатите територии са ограничени то за ръководител на място може да се назначи и началникът на РС ПБЗН или друг служител от тази служба, упълномощен от началника на ОУ ПБЗН.

Ръководителя на място е длъжен:

- да оцени обстановката и определи мащабите на пораженията;
- да определи обема от възстановителни работи и необходимите за това сили и средства;
- да определи границите на заразените участъци по зададени степени на радиация и местата на КПП;
- да създаде щаб на ръководителя на място от представителите на различните структури, участващи във възстановителните работи;
- да нареди провеждането на инструктаж на участващите в СНАВР екипи;
- да постави задачи на ръководителите групи (екипи);
- да координира общите действия на включените в спасителните работи екипи;
- да осигури материално провеждането на спасителните работи;
- да поиска включване на допълнителни сили и средства от други структури на ЕСС чрез оперативните центрове ***Приложение № 20***;

- да организира дозиметричен контрол на облъчването на включените екипи;
- да осигури при необходимост извеждането на населението от застрашените райони, като определи маршрутите и направленията за това;
- да разпореда реда за заемане на колективните средства за защита от населението;
- да определи реда за използване на ИСЗ;
- да разпореда провеждането на специална обработка на техниката и санитарна обработка на личния състав, след излизане от заразените райони;
- осигурява на населението в засегнатия от бедствието район оказването на медицинска помощ и снабдяването с продукти от първа необходимост;
- осъществява и други дейности, наложени от конкретната обстановка.

При осъществяването на своята дейност той се подпомага от инспектора по РХБЗ в областното управление.

Ръководителят на място има право да ограничи при необходимост правата на гражданите за времето на спасителните работи, които са в интерес на бързото възстановяване или за подпомагане на действията на екипите. Това право е предоставено в чл. 32 от ЗЗБ.

5.4. Управление на формированията

Общото управление на участващите в спасителните и неотложни аварийно-възстановителни работи се осъществява от ръководителя на място.

Ръководството на отделните екипи или групи екипи в отделните сектори се осъществява от назначени от ръководителя на място лица, представители на тези структури.

Управлението трябва да е непрекъснато, устойчиво и компетентно. То трябва да се опира на своевременната оценка на обстановката, на възможностите на екипите да изпълнят определен обем от задачи, на техническите възможности на средствата за комуникация и автоматизация.

Управлението се извършва от Пункт за управление. Пунктът за управление може да е постоянен, мобилен или да се състои от няколко елемента, разположени в отделните участъци, на които то се поема от назначени от ръководителя на място лица. В този случай един от тях се нарича основен пункт за управление. В пункта за управление се разполага щабът на ръководителя на място. Там се носи постоянно дежурство.

Управлението включва:

- уясняване на задачата и оценка на обстановката;
- определяне реда за извършване на спасителните и възстановителни работи;
- поставяне на задачи на екипите;

- материално осигуряване на изпълнението на работите;
- ръководство и контрол за изпълнението на задачите;
- доклад за хода на поставените задачи.

Съставна част на управлението се явява системата за свързка. Получаването и изпращането на информация се осъществява по изградените УКВ-канални и чрез интегрираната информационна система на ГДПБЗН. Неотменен елемент от нея е електронният вариант на Плана за СНАВР на същата дирекция, изграден в среда на интернет.

За управление на екипите от групата за СД се използва изградената УКВ радиомрежа.

За връзка с Националния щаб се използва радиомрежата на директора на ГДПБЗН посредством стационарни станции (КВ и УКВ) и радиостанция Р-51 на ОУПБЗН.

За нуждите на Областния щаб се използва изградената мрежа за проводна свързка: директни телефонни канали, VPN и телефонни канали от АТЦ на МВР. Дежурните стая на ОблСС и ОЦ са оборудвани с телефони - АТЦ /за свързка с регионалните съвети, с общинските съвети и кметствата/, телефон по МВР. Осигурена е постоянна интернет връзка.

5.5. Доклад до МВР за хода на спасителните работи

В изпълнение на задълженията си по чл. 66 от Закона за защита при бедствия областния управител и кметовете на общини, изпълняващи ръководство и координация на спасителните и аварийни работи изпращат в Министерството на вътрешните работи писмена информация за тяхното протичане.

Информацията се изпраща по линията на ОЦ на ОУПБЗН – НОЦ на ГДПБЗН периодично. Първоначално при започване на спасителните работи след това при всяка по съществена промяна на обстановката. Задължително се изпраща такава информация към края на деня и при срочно поискване.

Информацията съдържа данни за: общо състояние на селищната система, местата на провежданите спасителни работи, участващите екипи, обема на изпълняваните задачи, количеството на пострадалите и спасените, състояние на използваната техника и количеството на изразходвания ресурс, осигуряването на спасителните дейности, организацията на взаимодействие с общините и фирми, състояние на пътищата, екологичната обстановка и други въпроси, характеризиращи процеса по оказване на помощ на населението и ликвидиране на последствията.

Отговорността за своевременното изпращане на информацията се възлага на секретаря на Щаба.

5.6. Ред за предоставяне на външна помощ

При недостиг на сили и средства за провеждане на спасителни и неотложни аварийно – възстановителни работи в областта външна помощ се изисква след решение на Щаба от:

- Министерството на отбраната за привличане на негови формирования от Въоръжените сили, чрез министъра на вътрешните работи;
- съответните ръководители на териториалните структури на съставните части на ЕСС - за сили от съответното министерство или ведомство също чрез министъра на вътрешните работи;
- от ОУПБЗН на съседните или други области - по решение на директора на ГД ПБЗН
- от юридически лица и еднолични търговци – чрез ОЦ на ОУПБЗН.

Когато са договорени привлекаемите сили и средства от тези организации по установения ред областният управител организира приемането на помощта, като определя мястото на посрещане и настаняване на екипите, определят се конкретни задачи за тях и тяхното материално обезпечаване. Те се преподчиняват на ръководителя на място и отчитат дейността си пред него.

Възстановяването на пострадали обекти – държавна и общинска собственост, както и обекти, собственост на физически лица, се извършва със средства от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет, съгласно Правилника за организацията и дейността ѝ.

5.7. Осигуряване на спасителните работи

Пълнотата и ефективността на провежданите мероприятия по защитата в случаите на радиационна авария зависи до голяма степен от тяхното всестранино осигуряване. Това е комплекс от мероприятия, насочени към материално обезпечаване на отделните дейности, осигуряване на здравето и сигурността на участващите в спасителните операция хора, подпомагане на населението в тези райони. Основните видове осигурявания при радиационна авария са:

Осигуряване с ИСЗ и дезактиватори

За осигуряването с ИСЗ в областните структури са създадени запаси от такива средства. За своевременното им раздаване във всяка от тях е създадена необходимата организация. За осигуряване на допълнителни средства се правят заявки до съответните министерства за тяхното доставяне.

За извършване на дезактивация се използват 0,01 – 0,02 % разтвор на повърхностно активни вещества (перилни препарати). Необходимите количества се осигуряват от Областна администрация.

Транспортно осигуряване

Транспортирането на материалните средства, необходими за осигуряване на мероприятията за защитата се осъществява с транспорт от самите структури, провеждащи тези дейности.

За осигуряване на дейностите по осигуряване на населението с продоволствие и други продукти от първа необходимост се използва транспорт, заложен в плановете за защита на общините.

При необходимост от включване на допълнителен транспорт (например за евакуация или разсредоточение на част от населението) такъв се осигурява от областна администрация от други общини. Координацията на този процес се ръководи от заместник-областния управител.

Медицинско осигуряване

Предоставянето на медицинска помощ се осъществява съгласно Областния план за медицинско осигуряване при бедствия, аварии и катастрофи, разработен от директора на РЗИ и утвърден от Министъра на здравеопазването. Той е неразделна част от настоящия план **Приложение № 21**.

6. Ред за ранно предупреждение и оповестяване

6.1. Оповестяване на органите на изпълнителната власт

Областният щаб се привежда в готовност по решение на областния управител. Привеждането се извършва от дежурния служител в ОЦ на ОУПБЗН по системата DAKS. Времето за оповестяване е до 10 мин. от получаване на сигнала.

По разпореждане на областния управител се извиква и личния състав на Областна администрация, които е организиран в отделна група в системата DAKS.

След привеждане в готовност Щабът осъществява своята дейност от постоянно работно място: заседателната зала в сградата на Областна администрация. При необходимост от управление на спасителните работи от друг пункт, той се обявява чрез средствата за оповестяване

Явяването на личния състав на щаба на работното място става със собствен транспорт. Времето за явяване на определените работни места след оповестяване в работно време за членовете на щаба е до 30^{-та} мин., в извън работно време - до 60^{-та} мин.

Организацията на допълнителни канали за свързка и управление от работното място в зала 101 се извършва до 40^{-та} мин.

За работа на щаба ОУПБЗН и БТК осигуряват телефони: директни, градски и по линия на МВР, радиостанции и интернет.

Общата организация на дейността на Щаба се осигурява от неговия секретар. Той отговаря за:

- изграждането на информационните канали и свързаните с тях периферни устройства;
- доставянето на Областния план за защита при бедствия за работа на Щаба и неговия електронен вариант;
- носенето на дежурството в Щаба;
- оформянето и изпращането на разпорежданията на председателя на Щаба до изпълнителите;

- предоставянето на информация в Министерството на вътрешните работи;
- връзката с Националния щаб;
- материалното обезпечаване на работата на Щаба.

За проверка готовността на Щаба ежегодно се провеждат тренировки по оповестяването по план на областния управител, в съответствие с графика на МВР.

6.2. Оповестяване на съставните части на ЕСС

Оповестяването на съставните части на Единната спасителна система се извършва посредством:

- алармиране;
- оповестяване;
- спешно свързване с едно лице;
- спешна конференция;
- планирана конференция за определен час.

Алармирането се използва за изпращане на предварително записано съобщение чрез системата DAKS до ръководителите на структури на ЕСС, обединени в група при опасност от възникване или за възникнало бедствие.

Оповестяването се осъществява чрез изпращане на съобщение до тези ръководители с допълнителна информация, изготвена към момента на опасност от възникване или при възникнало бедствие, с конкретизиране на събитието и указания за следващите действия

Спешно свързване се използва за непосредствен контакт с конкретен ръководител на структура за консултация и/или експертно становище по възникнало събитие.

Спешната конференция се използва за паралелното избиране на ръководителите на основните и допълнителни структури на ЕСС, които се включват в конферентна връзка, с цел координация на действията и вземане на решение за реагиране при дадена обстановка.

Конференцията е планирана, когато е определен точен час за паралелното избиране на ръководителите на ЕСС които се включват в конферентна връзка, за което са предварително известени.

Ранното предупреждение и оповестяването на съставните части на Единната спасителна система на национално ниво се осъществява от НОЦ на ГДПБЗН –МВР, а при необходимост и от оперативния център на ОУПБЗН.

При опасност или възникване на бедствие, изискващо координация на национално ниво, ранното предупреждение и оповестяването на съставните части на Единната спасителна система се разпорежда от министъра на вътрешните работи включително по искане на компетентния с оглед характера на бедствието министър.

Ранното предупреждение и оповестяването на областно и общинско ниво, кметство и населено място се осъществява оперативния център на ОУПБЗН по разпореждане на началника на управлението.

При опасност или възникване на бедствие, изискващо координация на органите на ЕСС, ранното предупреждение и оповестяването се извършва и въз основа на искане на областния управител, кмета на засегнатата община, ръководител на съставна част на Единната спасителна система или ръководител на мястото на намесата. Исканията се приемат чрез съответния оперативен център.

Дежурните екипи от структурите на ЕСС могат да бъдат оповестени и чрез локалните автоматизирани системи (ЛАСО) на потенциално опасните обекти. С тях се оповестяват и кмета на застрашената или засегнатата община и на други органи на изпълнителната власт и съставни части на Единната спасителна система.

6.3. Оповестяване на населението

Оповестяването на населението се извършва чрез изградената система за ранно предупреждение и оповестяване. Тази система е предназначена за едновременно предупреждение и оповестяване на големи групи хора на определена територия за предстоящо или настъпило бедствие.

При опасност или възникване на бедствие, изискващо координация на национално ниво, ранното предупреждение и оповестяването на населението се разпорежда от министъра на вътрешните работи или от упълномощени от него длъжностни лица.

При опасност или възникване на бедствие на територията на областта или на част от нея ранното предупреждение и оповестяване на населението се разпорежда от началника на съответното териториално звено на ГДПБЗН или от упълномощени от министъра на вътрешните работи длъжностни лица, включително въз основа на искане на областния управител, направено чрез оперативния център на ОУПБЗН

При централизирано задействане на сиренната система съответният дежурен изпраща доклад от системата на областния управител.

Кметът на община може да разреши задействането на сирените на територията на общината или да поиска задействането им чрез съответния областен възел.

Кметът на кметство или на населено място може да задейства сирените на територията на кметството или на населеното място или да поиска задействането им чрез съответния областен възел. Той може да задейства само една сирена от контролния кабинет на самата сирена и да оповести населението чрез акустичен сигнал и гласова информация.

Юридическите лица и едноличните търговци, които осъществяват дейност с рискови вещества и материали, дейност в рискови условия или дейност, която е потенциално опасна за работниците и служителите,

населението и околната среда, изграждат и поддържат локални автоматизирани системи за оповестяване на населението в застрашените населени места съгласувано със съответните на дейностите териториални органи на изпълнителната власт.

Длъжностните лица, разпоредили ранно предупреждение и оповестяване на населението, предоставят в писмен вид информация за опасността от възникване или за възникналото бедствие на електронните медии. Информацията се излъчва от електронните медии безплатно, незабавно и без изменение на съдържанието и смисъла ѝ с толкова повторения, колкото е необходимо.

За оповестяване на населението и за мерките, които трябва да се предприемат се използват и обществените места за разпространение на информацията.

7. Информация за екипите и силите на ЕСС и изпълнявани задачи в условията на радиоактивно заразяване

7.1. Екипи на основните съставни части на ЕСС

7.1.2. За участие в спасителните дейности в условията на радиоактивно заразяване от ОУПБЗН се привличат следните сили и средства:

оперативен център, в състав от двама служители:

- носи постоянно дежурство в ОУПБЗН и е основен източник на информация за обстановката;
- предоставя на експертната група необходимите данни за обстановката в общините;
- приема и оценява информацията за възникнали бедствия;
- уведомява компетентните съставни части на ЕСС и координира по-нататъшната дейност на основата на стандартни оперативни процедури;
- извършва ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт, съставните части на ЕСС и населението при бедствия;
- по искане на ръководителя на място, на кмета на общината или на областния управител организира включване на предвидените в плановете за защита при бедствия съставни части на ЕСС, както и на допълнителни сили и средства.
- осигурява конферентна връзка на областния управител за управление на мероприятията по защитата;
- осигурява връзка с националния оперативен център на ГДПБЗН.

- **спасителни екипи** – 4 бр., в състав от 5 спасителя, общо 20. Носят постоянно дежурство в РСПБЗН-Ловеч, а районът на действие им е цялата област Ловеч.

- **пожарни екипи** - 28 екипа с личен състав от 1 до 5, общо 117 професионални пожарникари, носещи постоянно дежурство. Организационно са сведени до 5 районни служби за ПБЗН (гр. Ловеч, гр. Троян, гр. Тетевен, гр. Луковит и гр. Ябланица), както и два участъка (УПБЗН), дислоцирани в гр. Априлци и гр. Угърчин.

Поддържат в готовност следната техника:

- Автомобили за пожарогасене - 22 броя;
- Автомобили за спасителна дейност - 7 броя;
- Подемни средства – 1 брой автостълба;
- Медицински автомобил – 1 брой;
- Микробуси – 3 броя;

Изпълняват задачите самостоятелно или под общото ръководство на началника на ОУПБЗН /началник РСПБЗН . Те изпълняват задачи по:

- пожарогасителната дейност;
- дейности по радиационна защита:
 - извършване на радиационно разузнаване, чиято цел е своевременно доставяне на пълна и достоверна информация за радиационната обстановка;
 - водене на радиационното наблюдение от постове на стационарната система;
 - извършване на дозиметричен контрол на преминаващата през КПП техника;
 - оборудване на места за провеждане на санитарна обработка на хората и деконтаминация на хора и техниката;
 - вземане на проби хранителни продукти, фуражи и храна от местата в които те са разположени и изпращането им за последващ анализ в РЗИ, МЗХ и БАБХ;
 - извършване на деконтаминация на пътища с твърда настилка, открити площадки от градските пространства, училищни дворове и пр.;
 - други задачи съгласно Инструкция Из-2401/16.09.2011 г. на МВР за химическа, биологическа и радиационна защита при инциденти и аварии, свързани с опасни вещества и материали.
 - други задачи, продиктувани от обстановката.

Задачите се поставят в определена последователност, в зависимост от възможностите на екипите и от изискването на сроковете за тяхното провеждане. Изпълнението на задачите се ръководи от ръководител на място, като за всеки определен район, община или участък се назначава от състава на служителите на ОУПБЗН и районите служби. Общото ръководство на дейностите се осъществява от началника на ОУПБЗН. Екипите са оборудвани с

индивидуални средства за защита и дозиметри, за отчитане на индивидуално получената доза.

7.1.2. От ОД на МВР в спасителните дейности в условията на радиоактивно заразяване се привличат следните сили и средства:

Количеството и съставът на екипите, заделени непосредствено за участие в изясняване на радиационната обстановка и задачите им по ликвидиране на последствията се определят от директора на ОД на МВР за всеки конкретен случай. Степента на значимост на задачите определя и количеството на екипите (патрулите).

Задачите, които те могат да изпълняват са следните:

- Добиване и предоставяне на информация за степента на заразяване и количеството на пострадалите хора и животни;
- Оказване на съдействие на ОУПБЗН, общините и фирмите по извършване на аварийно-спасителни работи;
- Осигурява функциите на социалните служби и БЧК по осигуряване на хуманитарна помощ за населението;
- Контрол за изпълненията на разпорежданията, свързани с трафика на движение по основните пътища;
- Осигуряване функционирането на изградените КПП;
- Осигуряване действията на дозорите на другите структури по изясняване и оценка на обстановката;
- Осигуряване вземането и транспортирането на проби от заразени повърхности, храни и вода;
- Съдействие на областните и общински администрации по евакуация на граждани от застрашените райони и изграждане на информационна система за издирване на пострадали граждани;
- Осигуряване на обществения ред и осигуряване охраната на имуществото на гражданите и фирмите;
- Изпълняват в пълен обем задачите, разпоредени в Закона за МВР, правилниците и инструкциите;

7.1.3. Центърът за спешна медицинска помощ в условията на радиоактивно заразяване може да включи следните сили и средства:

ФСМП-Ловеч: един екип РКЦ, два реанимационни екипа, един лекарски и един транспортен екипи – общо 5 екипа;

ФСМП-Троян: един стационарен екип, един реанимационен и един лекарски екип– общо 3 екипа;

ФСМП-Луковит: един стационарен екип, един лекарски и един долекарски екип– общо 3 екипа;

ФСМП-Тетевен: един стационарен екип, един лекарски и един долекарски екип– общо 3 екипа;

ФСМП-Летница: един стационарен и един лекарски екип– общо 2 екипа;

ФСМП-Ябланица: един стационарен и един лекарски екип– общо 2 екипа;

ФСМП-Угърчин: един стационарен и един лекарски екип– общо 2 екипа;

Транспортните екипи изпълняват задачи по:

- спешна доставка на кръв и биопродукти;
- трупове за медицинска експертиза.

При радиационна авария екипите на ЦСМО създават организация за медицинско осигуряване на пострадалите и осъществяване на медицинска евакуация от залетите райони.

Медицинското осигуряване в този случай включва:

- поставяне на индивидуални средства за защита на пострадалите, след изнасянето им от спасителните екипи от заразените райони и оказване на необходимата помощ;

- сортиране на пострадалите по тежест;

- поддържане на основните жизнени функции на организма – дишане и кръвообращение;

- медицинската евакуация на тежко пострадалите се извършва от реанимационен екип в състав от лекар и медицински специалист, оборудван реанимационен автомобил с възможност за овладяване на състоянието на място, по време на транспортирането до хоспитализацията на пациента в лечебното заведение;

- стационарно лечение до най-близкото лечебно заведение с осигурен токсикологичен специализиран екип с по-високо ниво на компетентност.

7.1.4. Допълнителни сили и средства на ЕСС могат да бъдат включени от:

- ***Регионалната здравна инспекция***

Регионалната здравна инспекция разполага с Регионална противоепидемична група /РПГ/, включваща два специализирани екипа от по 5 човека и една санитарно химична лаборатория с 7 човека, които могат да изпълняват задачи по вземане на проби и определяне на нивата на радиация, контрол на разпределението и получаването на препаратите за йодна профилактика и др.. Окомплектоването на екипите със защитни средства позволява продължително действие в районите на заразяване.

- ***Областно пътно управление***

По два екипа на районните пътни служби в Ловеч, Троян и Луковит на ОПУ изпълняват задачи по разузнаване на републиканските пътища, осигуряване на движението на подвижните дозори и транспортните средства на територията на съответната служба. С техни сили и материална поддръжка се

изграждат контролно-пропускателните пунктове и се оборудват със съответните сигнални средства.

Екип на ОПУ осъществява контрол за изпълнението на задачите от районните пътни служби на територията на областта.

- Областна дирекция по безопасност на храните

Разполага с ветеринарни инспектори във всяка община на Област Ловеч, за оказване на ветеринарномедицинска помощ при необходимост. Разполага с дезинфекционна техника за извършване на дезинфекция на необходимите места.

- Доброволните формирования на БЧК и общините

Доброволните формирования са основата на спасителната дейност на органите на БЧК. В Област Ловеч те достигат до 40 души. Могат да се сформират групи и от спонтанни доброволци. Те изпълняват следните задачи:

- Спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи:
 - оповестяване, събиране и готовност за работа в първите няколко часа от сигнала за бедствието;
 - дейности по получаване, обработка и предаване на информация в района на бедствието до ОС на БЧК;
 - координиране на действията с други структури на БЧК и институции, работещи по преодоляване на последствията от бедствия;
 - евакуацията на пострадалите или насочване на потоците от пострадали;
 - осигуряването на одеяла, чаршафи, възглавници, хавлии, сапуни, дрехи, обувки и други материали за първа необходимост за полевите лагери и местата определени за настаняване на пострадалите, както и за спасителите - грижи за пострадалите;
 - психологична подкрепа за възстановяване на засегнатото население;
 - участва в прибирането на палаткови лагери и други съоръжения, използвани по време на бедствия;
 - разкриване на подкрепителни пунктове;
 - разкриването на временна приемна при необходимост;
 - регистриране, насочване и ориентиране на спонтанните доброволци в кризисни ситуации;
 - организиране на помощни акции за набиране на средства и храни от населението за пострадалите;
 - организиране на товарене, транспортиране и предаване на хуманитарни помощи за пострадалото население, като оформя и необходимите документи;
 - приемане и обгрижване на деца без родители;
 - селектиране и настаняването на пострадалото при БАК население;

- провеждане на агитационно-пропагандната дейност и осигуряване на безвъзмездни кръводарители.

• Спонтанните доброволци могат да бъдат използвани за:

- оказване на самопомощ и взаимопомощ;
- дистрибуция на храна, вода, дрехи и материали за незабавно подпомагане;
- за участие в акциите по набиране на помощи и подпомагане на пострадало население.

- Екипи на юридически лица и еднолични търговци

За участие в ликвидиране на последствията могат да бъдат привлечени при необходимост и тези екипи, като включването им се извършва по искане на ръководителя на място, чрез оперативните центрове на ОУ ПБЗН. В тези действия се включват само екипите, разчетени в плановете на общините, в хода на подготовката на плановете им и договорени чрез техните ръководители. Количеството на техниката, планирана за участие в ликвидиране на последствията е дадена в приложение.

Задачите, които тези екипи могат да изпълняват са ограничени поради спецификата на условията на работа. Те могат да се привличат за:

- дезактивация на маршрути и овлажняване на места с масово пребиваване на хора;
- подвоз на материални средства в т.ч. и дезактиватори;
- за водене на радиационно разузнаване, след оборудването им с подходяща преносима апаратура;
- за вземане и транспортиране на проби и др.

Всички тези задачи се изпълняват след осигуряване на необходимите средства за защита и дозиметри.

8. Необходим ресурс за изпълнение на дейностите по защитата

За изпълнение на мероприятията по защита основните структури на ЕСС са оборудвани с подходящата техника и апаратура. В тези подразделения са създадени необходимите запаси от материални средства. Осигурени са определените количества средства за индивидуална защита.

За оборудване на допълнителни разузнавателни дозори с дозиметрична апаратура в ОУПБЗН се поддържа допълнителен комплект от измерители на мощността на дозата РР-51М, които се градуират и поддържат в добро техническо състояние. По разчет на ОУПБЗН те се придават в разпореждане на кметовете на общини и с тях се оборудват допълнителни пунктове за измерване на мощността на дозата и степента на заразеност. Наличността на тази апаратура е дадена в Приложение.

В общините има създадени запаси от препарати за йодна профилактика, закупени от МВР, които се раздават по разпореждане на кметовете на общини, съобразно получените указания. Осигуреността е показана в Приложение

Изразходения ресурс от гориво и материални средства в хода на оценка на обстановката и ликвидиране на последствията се възстановява от средствата на държавния резерв, по определена процедура, описана в информационната част.

От общинските бюджети също целево се използват планираните средства за осигуряване на защитата на населението при бедствия. Количеството на планираните средства по общини е показано в Приложение.

9. Време за готовност за реагиране на частите на ЕСС

Екипите на основните съставни части на Единната спасителна система поддържат постоянно дежурство на част от екипите си и те могат да бъдат използвани **незабавно**. Останалите екипи могат да се използват за поетапно нарастване на силите в зависимост от обстановката. Необходимо време за привеждането им в готовност е **60 мин.**

Времето за готовност на останалите екипи на местните структури на държавната власт е **до 4 часа**. То се регламентира от необходимостта на доокомплектоването им с личен състав и привеждането на техниката в състояние за използване в специфични условия.

Техниката и експлоатиращият я състав, привличане за провеждане на СНАВР в общия случай ще се привличат в рамките на до едно денонощие, тъй като разположението им в рамките на областта може да се окаже достатъчно отдалечено от мястото на намеса, а и процедурата за включването им (чрез оперативния център на ОУПБЗН) изисква време. Освен това готовността на фирмите в различните сезони е различна, тъй като техниката се използва основно за развитие на дейността на фирмите.

Ръководител на работната група
Заместник областен управител на Област Ловеч
(Сашо Данков)

Заместник ръководител на групата
Служител в Дирекция АПОФУС на ОД-Ловеч
(инж. Веселин Димитров)

Списък на приложенията

1. Приложение № 1. Международна скала за ядрени събития INES.
2. Приложение № 2. Зони за аварийно планиране при авария в АЕЦ „Козлодуй“.
3. Приложение № 3. Процедура за действие при нелегален трафик незаконно преместване на радиоактивен материал или РВ.
4. Приложение № 4. Схема за оповестяване на Щаба за изпълнение на областния план за защита при бедствия.
5. Приложение № 5. Състав на експертната група за оценка на радиационната обстановка.
6. Приложение № 6. Осигуряване на населението в Област Ловеч с КСЗ.
7. Приложение № 7. Осигуреност с индивидуални средства за защита на населението в Област Ловеч.
8. Приложение № 8. Постовете за радиационно наблюдение и оповестяване в Област Ловеч.
9. Приложение № 9. Справка за населението на Област Ловеч до 44-годишна възраст, подлежащо на йодна профилактика.
10. Приложение № 10. Лаборатории, извършващи пробовземане от областта, анализиращи лаборатории и даващи експертно заключение
11. Приложение № 11. Йодни таблетки - инструкция за употреба
12. Приложение № 12. Препоръки за действие и поведение на населението при Обща авария в АЕЦ.
13. Приложение № 13. Нарастване на постовете за следене на радиацията в Област Ловеч.
14. Приложение № 14. Санитарно-хигиенни мероприятия, проводими при Обща авария в АЕЦ.
15. Приложение № 15. Таблица за ефективност на подръчните средства за защита.
16. Приложение № 16. Дозови критерии за вземане на решение за защита на населението.
17. Приложение № 17. Списък на членовете на Щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия на Област Ловеч
18. Приложение № 18. План за привеждане в готовност на Щаб за изпълнение на Областния план за защита при бедствия.
19. Приложение № 19. Ред за работа на Щаба за изпълнение на Областния плана за защита при бедствия.
20. Приложение № 20. Разпределение на техниката на фирмите при провеждане на СНАВР при бедствия и аварии на територията на Област Ловеч.
21. Приложение № 21. План за медицинското осигуряване на населението при бедствия.